

Janusz Janeczek

Laudacja z okazji otrzymania przez księdza prof. zw. dr. hab. Wincentego Myszora nagrody „Lux ex Silesia”

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 46/2, 248-251

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prof. zw. dr hab. JANUSZ JANEK
Rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
w latach 2002-2008

LAUDACJA Z OKAZJI OTRZYMANIA PRZEZ KSIĘDZA PROF. ZW. DR. HAB. WINCENTEGO MYSZORA NAGRODY „LUX EX SILESIA”

„Niestrudzony słuchacz i promotor głosu Ojców Kościoła”¹ – fraza zaczerpnięta z listu gratulacyjnego arcybiskupa Wiktora Skworca skierowanego do Księdza Profesora Wincentego Myszora z okazji czterdziestolecia Jego działalności naukowej niezwykle trafnie charakteryzuje osobę Dziewiętnastego Laureata zaszczytnej nagrody „Lux ex Silesia”. Trudno bowiem o lepsze określenie uczonego, którego pasja i największe dokonania naukowe nierozzerwalnie wiążą się z wieloletnim trudem zgłębiania tajemnic początków chrześcijaństwa i który w tej materii jest autorytetem międzynarodowym.

Drogę naukową Dostojnego Laureata otwiera rok 1969², kiedy to absolwent Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, licencjat Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej i absolwent studiów magisterskich na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie podejmuje pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Patrologii Akademii Teologii Katolickiej. Cztery lata później broni rozprawy doktorskiej na temat gnostycyzmu w tekstach z Nag Hammadi. Rozprawę habilitacyjną finalizuje w roku 1983, a w 1990 roku otrzymuje tytuł profesora. Od tego czasu jest profesorem nadzwyczajnym, a następnie zwyczajnym w Akademii Teologii Katolickiej. W 2001 roku obejmuje stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Śląskim. Pomiędzy tymi datami wyznaczającymi formalne etapy rozwoju naukowego Dostojnego Laureata rozciąga się czasoprzestrzeń wypełniona twórczą działalnością badawczą, dydaktyczną i organizacyjną.

Dorobek naukowy Księdza Profesora Wincentego Myszora jest zaiste imponujący. W liczbach wyraża go ponad 300 publikacji: druków zwartych, artykułów, tłumaczeń z koptyjskiego, łacińskiego i niemieckiego wraz z autorskimi komentarzami. Dodać do tego należy podręczniki, hasła w encyklopediach i słownikach

¹ W. Skworec, *List gratulacyjny*, w: *Omnia tempus habent. Miscellanea theologica Vincentio Myszor quadragesimum annum laboris scientifici celebranti ab amicis, sodalibus discipulisque oblata*, red. A. Reginek, G. Strzelczyk, A. Żądło, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2009, s. 9.

² Szereg faktów z życia naukowego Dostojnego Laureata zostało zaczerpniętych z artykułu ks. Antoniego Reginka *Książdz profesor dr hab. Wincenty Myszor. W czterdziestolecie pracy naukowo-dydaktycznej (1969-2009)*, opublikowanego w wyżej przywołanej książce (s. 22-24).

oraz opublikowane recenzje rozpraw naukowych. Znacznie ważniejsze jest jednak to, że – jak twierdzą znawcy przedmiotu – w tych publikacjach zawarte są ważne treści: nowatorskie przemyślenia i interpretacje rzucające nowe światło na pierwszy okres rozwoju chrześcijaństwa, a więc na czas kształtowania się kanonu Nowego Testamentu. Nie byłoby to możliwe bez opanowania języka koptyjskiego i to w stopniu, który pozwolił Księdzu Profesorowi na opracowanie pierwszego polskiego podręcznika do nauki języka koptyjskiego. Ksiądz Profesor jest również współautorem słownika koptyjsko-polskiego i koptyjskiej chrestomatii. Dzisiaj uczy języka koptyjskiego studentów filologii klasycznej.

Znajomość języka egipskich chrześcijan pozwoliła Księdzu Profesorowi na studiowanie w oryginale gnostyckich rękopisów z II i III wieku, składających się na kodeksy zwane, od miejsca ich znalezienia w Egipcie, biblioteką z Nag Hammadi. Badania tych pism doprowadziły między innymi do stwierdzenia, iż wbrew powszechnym poglądom gnostycy odegrali nie tylko negatywną rolę w kształtowaniu chrześcijańskiej teologii, ale niektóre z ich poglądów zostały przejęte przez oficjalną naukę Kościoła. Jak podkreśla Ksiądz Profesor Wincenty Myszor, zrozumienie tych tekstów w warstwie znaczeniowej jest bardzo trudne, ale wysiłek włożony w ich analizę pozwala lepiej pojąć polemikę prowadzoną z gnostykami przez ojców Kościoła – na przykład przez Świętego Ireneusza, którego działalność Dostojny Laureat jako wybitny patrolog skrupulatnie badał. Podkreślić należy, iż polskie przekłady tekstów z Nag Hammadi autorstwa Księdza Profesora Wincentego Myszora dołączają do tłumaczeń amerykańskich, francuskich i niemieckich.

Choć w swoich badaniach naukowych Ksiądz Profesor nie ogranicza się tylko do przekładów i analizy tekstów gnostyckich, to bez wątpienia prace z tego zakresu przyniosły mu zasłużone międzynarodowe uznanie w środowisku badaczy wczesnych okresów chrześcijaństwa. Jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Patrystycznych (International Association of Patristic Studies), przez dwie kadencje należał do Komitetu Nauk Teologicznych PAN. Jego badania są równie istotne dla historyków chrześcijaństwa czy szerzej: dla historyków religii, jak i dla teologów – w szczególności dogmatyków i biblistów. Poczytność szeregu Jego dzieł wskazuje na znacznie szerszy krąg odbiorców. W 2006 roku otrzymał nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za współudział w opracowaniu monumentalnej syntezy literatury Grecji starożytnej.

Jest mistrzem dla studentów i doktorantów. Wypromował ośmiu doktorów, a dwóch dalszych ma otwarte przewody doktorskie. Co symptomatyczne, niektórzy z nich bronią swoich rozpraw na Wydziale Filologicznym i Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, zaświadczając o otwartości promotora na cały Uniwersytet.

Ksiądz Profesor Wincenty Myszor nie tylko publikował swoje prace, lecz stwarzał też warunki do głoszenia wyników badań i przemyśleń innym badaczom poprzez niestrudzoną pracę redakcyjną. W 1977 roku założył czasopismo „*Studia Antiquitatis Christianae*” i był jego redaktorem naczelnym do 2001 roku

w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Od roku 2004 jest redaktorem monograficznej serii wydawniczej *Studia Antiquitatis Christianae, Series Nova*, wydawanej przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego. Przez niespełna 15 lat był redaktorem naczelnym „Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych” – pozostaje zresztą do dzisiaj w radzie naukowej tego wielce zasłużonego periodyku.

Działalność organizacyjna uczonego często pozostaje w cieniu Jego dokonań naukowych i dydaktycznych. Jednakże organizacja badań naukowych i dydaktyki ma kluczowe znaczenie dla właściwego działania i rozwoju uczelni, toteż jest nie do przecenienia. Z tego punktu widzenia dwa uniwersytety zawdzięczają Dostojnemu Laureatowi bardzo wiele. Jego talent organizacyjny w pełni dał się poznać w Akademii Teologii Katolickiej. Przez kilkanaście lat pełnił tam rozliczne funkcje: kierownika Katedry Historii Kościoła w Starożytności, prodziekana Wydziału Teologicznego, dziekana Wydziału Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych oraz prorektora uczelni (został nim w 1993 roku). Wraz z przekształceniem Akademii Teologii Katolickiej w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w 1999 roku z Jego inicjatywy utworzono Instytut Nauk Historycznych i Społecznych, którym kierował do 2001 roku.

Osiągnięcia organizacyjne Dostojnego Laureata zostały dostrzeżone przez arcybiskupa Damiana Zimonia, który w 1998 roku powierzył Księdzu Profesorowi Wincentemu Myszorowi misję zorganizowania Wydziału Teologicznego w Uniwersytecie Śląskim, udzielając Mu przy tym niezbędnego wsparcia.

Dostojny Jubilat niełatwą misję zrealizował wzorowo i Wydział Teologiczny rozpoczął owocną działalność w 2001 roku. Jako dziekan-organizator, a następnie przez dwie kolejne kadencje jako dziekan Wydziału z żelazną konsekwencją i determinacją, stosując mądrą politykę kadrową, acz nie bez trudności wcielał w życie swoją wizję uniwersyteckiego wydziału teologicznego. Jak sam pisał: „łatwiej zbudować mury, trudniej zaś podjąć przemyślane tematy naukowe, zaplanować wieloletnie badania, poddać je krytyce innych doświadczonych pracowników naukowych i czekać na ich publikacje”³. Zadanie udało się wypełnić znakomicie, bowiem Wydział już w pierwszym roku działalności uzyskał prawa do doktoryzowania, a w 2008 roku przyznano mu pełnię praw akademickich. Można by powiedzieć: „no cóż, piękne osiągnięcie Kościoła i Uniwersytetu, wszelako pozostające wewnętrzną sprawą tych instytucji”. Otóż nie!

Ze względu na szczególny wymiar wydziału teologicznego jako miejsca przenikania się wiary i rozumu różni się on zasadniczo od innych miejsc uprawiania dyscyplin akademickich, niezależnie od rodzaju uczelni. Pojawienie się nauk teologicznych na poziomie uniwersyteckim było ważne dla całego śląskiego środowiska akademickiego. Stąd zwieńczone powodzeniem zabiegi Dostojnego Laureata

³ W. Myszor, *Vobis Episcopus. Słowo wstępne*, w: *Vobis episcopus Vobiscum Christianus. Księga jubileuszowa dedykowana księdzu arcybiskupowi Damianowi Zimoniowi w dwudziestolecie posługi biskupiej w archidiecezji katowickiej oraz w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. W. Myszor, A. Malina, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2004, s. 7.

o szybki rozwój naukowy katowickiego Wydziału Teologicznego, a w konsekwencji ogólnokrajowe uznanie dla badań w nim prowadzonych są Jego osobistą zasługą i przysługą – w równej mierze dla śląskiego środowiska naukowego, jak i dla śląskiego Kościoła. Wielokrotnie wskazywał swoim współpracownikom i studentom, iż obowiązuje ich nie tylko „respektowanie w całej pełni wskazań *Ratio studiorum* dla polskich seminariów duchownych, ale też wysokie wymagania stawiane przez akademickie komisje akredytacyjne i prestiż uniwersytetu”⁴.

Szczególną zasługę ma Dostojny Laureat w szybkiej i pełnej integracji Wydziału Teologicznego z pozostałą częścią Uniwersytetu. To, że mamy odczucie, jakoby Wydział Teologiczny funkcjonował w Śląskiej Wszechnicy od jej zarania, w dużej mierze jest wynikiem starań Księdza Profesora, znakomicie rozumiejącego istotę i ducha Uniwersytetu, co podkreślił Rektor Uniwersytetu Śląskiego profesor Wiesław Banyś, mówiąc: „Należy Ksiądz Profesor do elitarnego grona znakomitych postaci polskiego świata akademickiego, określanych pięknym mianem ludzi Uniwersytetu”⁵.

Już tylko z pobieżnie przedstawionego szkicu osoby Dostojnego Laureata i Jego dokonań jasno i jednoznacznie wynika, że zaszczytna nagroda „Lux ex Silesia” trafia dzisiaj w godne ręce: „niestrudzonego słuchacza i promotora głosu Ojców Kościoła”, człowieka Uniwersytetu i wielkiej wiary.

⁴ Tamże.

⁵ W. Banyś, *List gratulacyjny*, w: *Omnia tempus habent...*, s. 17.